

УДК 342.9: 615

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-13-249-253

Птухіна Олена Валеріївна,аспірант відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ

e-mail: alenaptukhina@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-7507-2023>**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ:
СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ**

Наголошено, що визначення повне й якісне визначення нормативних основ діяльності Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками є однією з основних умов функціонування відповідної суспільної інституції, ефективного виконання завдань і реалізації функцій суб'єктом певних суспільних відносин. Здійснено аналіз семантико-етимологічного й юридичного трактування термінів «регулювання», «правовий», «право», «правове регулювання». Встановлено, що правове регулювання діяльності Держлікслужби України є багатоаспектним процесом. У змісті правового регулювання діяльності Держлікслужби виокремлено: сукупність правових актів, на підставі положень яких, з урахуванням їх юридичної сили, здійснюється регулюючий вплив на таку діяльність; суб'єктів, уповноважених приймати такі нормативно-правові акти, правовий статус яких і обумовлює таку юридичну силу; мету правового регулювання – забезпечення реалізації державної політики в сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, у тому числі медичних імунобіологічних препаратів, медичної техніки і виробів медичного призначення, та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові. Запропоновано під правовим регулюванням діяльності Держлікслужби розуміти процеси, пов'язані із прийняттям уповноваженими чинним національним законодавством суб'єктів нормативно-правових актів, на підставі положень яких здійснюється цілеспрямований регулюючий вплив на поведінку посадових осіб даного центрального органу виконавчої влади задля забезпечення реалізації Держлікслужбою визначеного законодавством напряму державної політики.

Ключові слова: Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, органи публічної влади, правове регулювання, повноваження, нормативно-правові акти, лікарські засоби, медичні засоби, контроль за якістю лікарських засобів, обіг наркотичних засобів.

Ptukhina O. THE ESSENCE AND CONTENT OF THE LEGAL REGULATION OF THE STATE SERVICE OF UKRAINE FOR MEDICINAL PRODUCTS AND DRUG CONTROL

It has been emphasized that the definition of a complete and qualitative definition of the regulatory bases of the State Service of Ukraine for medicinal products and drug control is one of the main conditions for the functioning of the relevant public institution, the effective performance of tasks and the implementation of functions by the subject of certain public relations. An analysis of the semantic-etymological and legal interpretation of the terms “regulation”, “legal”, “law”, “legal regulation” has been carried out. It has been established that the legal regulation of the State Medical Service of Ukraine is a multifaceted process. The content of legal regulation of the activity of the State Accounting Service includes: a set of legal acts, based on the provisions of which, taking into account their legal force, the regulatory influence on such activity is carried out; entities authorized to adopt such normative legal acts, the legal status of which determines such legal force; the purpose of legal regulation is to ensure the implementation of state policy in the areas of quality control and safety of medicinal products, including medical immunobiological preparations, medical equipment and medical devices, and circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors, combating their illegal circulation, blood donation and components blood, functioning of the blood system. It has been suggested that the legal regulation of the activities of the State Accounting Service should be understood as the processes associated with the adoption by the subjects of regulatory acts authorized by the current national legislation, on the basis of the provisions of which purposeful regulatory influence is exercised on the behavior of officials of this central executive body in order to ensure the implementation by the State Accounting Service of the direction defined by the legislation state policy.

Key words: The State Service of Ukraine for Medicinal Products and Drug Control, public authority, legal regulation, authority, normative legal acts, medicinal products, medical products, control over the quality of medicinal products, drug trafficking.

Постановка проблеми. Однією з основних умов функціонування відповідної суспільної інституції, ефективного виконання завдань і реалізації функцій суб'єктом певних суспільних відносин є повне й якісне визначення нормативних основ його діяльності, тобто здійснення її правового регулювання. Як цілком слушно із цього приводу зауважують фахівці з теорії права, правове регулювання здійснюється через складну взаємодію багатьох правових явищ: правотворчості, правових норм та актів їх застосування, правовідносин, правосвідомості, правової культури та ін. Власне саме в цьому – здатності забезпечувати ефективне юридичне регулювання суспільних відносин – і полягає головне призначення як кожного окремого із названих правових феноменів, так і утвореної ними в їх єдності правової системи суспільства [1, с. 207]. Саме тому в контексті дослідження адміністративно-правових засад діяльності Державної служби

України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (далі – Держлікслужба) особливого значення набуває питання щодо здійснення правового регулювання функціонування даного органу державної влади.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Правове регулювання фармацевтичної діяльності в Україні неоднократно були предметом наукових досліджень, зокрема таких вчених як: О.М. Бандурка, С.В. Васильєв, Н.В. Волк, А.А. Котвицька, А.С. Немченко, В.Ф. Москаленко, Г.Л. Панфілова, О.П. Світличний, Н.П. Ярош та інші. Проте характеристика діяльності Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками в наукових працях або не висвітлювалася взагалі або розглядалася фрагментарно. Зокрема, не знайшло свого детального висвітлення питання про правове регулювання діяльності Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

Метою статті є визначення сутності та змісту правового регулювання діяльності Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

Виклад основного матеріалу дослідження. В якості одного з основного змістовного компоненту поняття «правове регулювання» слід виділити категорію «регулювання», сутність якої в сучасній українській мові визначають як: впорядковувати що-небудь, керувати чимось, підкоряючи його відповідним правилам, певній системі; домагатися нормальної роботи машини, установки, механізму тощо, забезпечуючи злагоджену взаємодію складових частин, деталей; зменшуючи або збільшуючи швидкість, величину тощо, досягати потрібної сили, належного ступеня вияву чого-небудь [2, с. 1207]. Із чого слідує, що, говорячи про регулювання діяльності Держлікслужби, на увазі слід мати здійснення певного впливу на таку діяльність задля її упорядкування, приведення у відповідність до певних вимог, забезпечення ефективності тощо. У такому разі особливого значення набуває прикметник «правовий», оскільки саме він у змісті досліджуваної категорії вказує на те, як саме відбувається зазначений вплив на діяльність Держлікслужби, а також які засоби регулювання використовуються.

Як слідує з семантичного аналізу прикметника «правовий», він утворений зі слова «право», що має доволі складний і багатоаспектний характер. Так, автори великого тлумачного словника сучасної української мови зауважують те, що слово «право» можна використовувати в наступних значеннях: здійснювана державою форма законодавства, залежна від соціального устрою країни; законодавство; обумовлена певними обставинами підстава, здатність, можливість робити, чинити що-небудь, користуватися чим-небудь; виборювані народом справедливі соціальний лад і законодавство; система встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових правил (норм) поведінки, що виражають волю панівного класу або всього народу; перевага, привілеї, надані кому-, чому-небудь, користуватися чим-небудь; офіційний дозвіл, допуск до виконання якихось обов'язків; обумовлений постановою держави, установи захист інтересів і можливостей особи щодо участі в чому-небудь, одержання чогось тощо; інтереси певної особи, суспільної групи тощо, які спираються на закон, релігійні постулати, давні звичаї; сукупність міжнародних угод, договорів, що регулюють взаємовідносини держав у певних питаннях [2, с. 1101]. Дещо схожі підходи до розуміння сутності категорії «право» можна зустріти на сторінках фахової літератури з юриспруденції, де її сенс розкривають як системи соціальних загальнообов'язкових норм, дотримання та виконання яких забезпечується державою. При цьому, підкреслюють автори юридичної енциклопедії, сутність права визначається характером суспільно-економічного ладу та політичної структури держави. З правом пов'язана особлива форма суспільних відносин – правосвідомість, рівень якої, своєю чергою, зумовлений рівнем правової культури населення [3, с. 5; 4, с. 671]. У такому разі мова може йти як про категорію «право», що має об'єктивний, тобто незалежний від волі певних суб'єктів характер, а також про міру дозволеної їм поведінки, що вказує на суб'єктивну складову даного поняття.

На сторінках юридичної енциклопедичної літератури цілком слушно відмічають той факт, що виокремлення права в об'єктивному та суб'єктивному значеннях існує в юридичній науці давно, оскільки воно притаманне ще римській юриспруденції, а потім було запозичене європейськими правовими системами [1, с. 146]. Так, під суб'єктивним правом розуміють юридично безперешкодно й захищену можливість дій або станів, що сприймається як приналежність особи, та забезпечується відповідними обов'язками або зв'язаністю дій кореспондуючих осіб, зміст якої полягає в спроможності самостійно визначати та здійснювати свої дії, а також визначати й вимагати дії інших осіб, через що виявляється відношення особи до матеріальних і духовних благ (володіння, користування, розпорядження ними) [5, с. 87–88]. Своєю чергою, право об'єктивне розглядають як сукупність норм права, що виражені (ззовні об'єктивовані) у відповідних юридичних джерелах (нормативно- правові акти, судові рішення, правові звичаї тощо) [1, с. 145]. Тобто, на відміну від об'єктивного розуміння права як системи загальнообов'язкових норм, термін «право» застосовується й в суб'єктивному значенні як права особи, закріплені в конституціях та інших актах національного законодавства та міжнародно-правових актах [3, с. 5; 4, с. 671].

Говорячи про сутність поняття правового регулювання діяльності Держлікслужби, слід зазначити, що в його змісті, на нашу думку, має бути відображено як об'єктивний, так і суб'єктивний аспект категорії «право». Наявність першого обумовлено тим, що саме право в такому випадку буде виступати тим регулюючим засобом, реалізація якого має наслідком впорядкування діяльності Держлікслужби. Зокрема, як вказує авторський колектив підручника «Загальна теорія держави і права», правове регулювання може бути охарактеризоване як здійснюваний за допомогою юридичних засобів процес упорядкування суспільних

відносин з метою забезпечення певної сукупності соціальних інтересів, які вимагають правового гарантування [1, с. 207–208]. При цьому відмітимо, що вказівка в наведеному визначенні на те, що правове регулювання є процесом, відсилає нас до суб'єктивного розуміння сутності категорії «право», оскільки будь-який процес не може відбуватися поза діяльністю уповноважених на його реалізацію та забезпечення суб'єктів. Тобто реалізувати правові норми як юридичні засоби впливу на діяльність Держлікслужби мають уповноважені на їх прийняття суб'єкти.

Слушною є позиція О.В. Джафарової, яка доводить, що правове регулювання – це правовий вплив держави на суспільні відносини, який здійснюється за допомогою правового інструментарію, що знаходить своє закріплення у нормах права [6, с. 123]. Норми права містяться, головним чином, у нормативно-правових актах – офіційних документах органів публічної влади. Можна констатувати, що більшість норм права має формально визначений характер, однак це не може бути підставою для унеможливлення регулювання суспільних відносин у цілому та дозвільних зокрема і за допомогою інших засобів правового регулювання (норм моралі, звичаїв, корпоративних норм тощо) [6, с. 125-126].

Деякі вчені вказують на те, що в структурі правового регулювання будь-яких суспільних відносин можна виділити такі стійкі елементи як: правові засади, на підставі яких здійснюється регулювання відповідної сфери суспільних відносин; правовий (юридичний) вплив; суб'єкти, що уповноважені здійснювати такий вплив; мета регулювання – здійснення регулювання суспільних відносин [7, с. 107]. Зазначимо, що правові засади та власне юридичний вплив, що має наслідком їх реалізації можуть бути представлені як сукупність нормативно-правових актів, які закріплюють правила діяльності та в цілому правовий статус Держлікслужби.

Так, відповідно до приписів Положення «Про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 647 (далі – Положення), Держлікслужба у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства [8].

В дійсності, правове регулювання діяльності органів публічної адміністрації забезпечується значною кількістю нормативних актів, які відрізняються один від одного за багатьма ознаками – назвою, юридичною силою, порядком прийняття, набранням чинності тощо. Система нормативно-правового регулювання діяльності органів публічної адміністрації становить сукупність законів та підзаконних нормативних актів, які спрямовані на створення й підтримку повноцінного середовища життєдіяльності людини, на узгодження державних, громадських і приватних інтересів та підтримання їх балансу, а також на забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у всіх сферах і напрямках розвитку держави. Отже, нормативно-правові акти, що регламентують здійснення діяльності органів публічної адміністрації, можна виокремити у певні взаємопов'язані групи, які мають різну юридичну силу [6, с. 128]. При цьому, на сторінках юридичної енциклопедичної літератури сутність юридичної сили розкривають як основної властивості правових актів діяти та породжувати правові наслідки: виникнення, зміну, припинення правовідносин. У такому вигляді юридична сила має два аспекти: співвідношення правових актів між собою й обов'язковість до виконання. Зі співвідношенням встановлюється ієрархія, тобто система підпорядкованості правових актів. Це означає, що кожний акт займає своє місце в загальній системі правових актів [9, с. 476].

З огляду на що в наведеному вище нормативно-правовому акті було наведено перелік актів законодавства, на підставі положень яких здійснюється правове регулювання діяльності Держлікслужби з урахуванням юридичної сили окремого з них – від Конституції України до актів Кабінету Міністрів України, а також інших актів законодавства. Останній пункт переліку нормативно-правових актів, що піддається аналізу, вказує на його не вичерпність, а, отже, можливість його доповнення в законодавчо встановлених випадках. Разом із тим, в наведеному переліку не взята до уваги одна з провідних груп нормативно-правових актів, приписами яких здійснюється правове регулювання діяльності Держлікслужби. У даному випадку мова йде про міжнародні договори України.

Так, відповідно до ст. 9 Конституції України від 28 червня 1996 року чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [10]. При цьому, як встановлено в ст. 2 Закону України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року, міжнародний договір України – укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо). У ч. 1 ст. 16 вищенаведеного нормативно-правового акта визначено, що міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, інші органи державної влади, до відання яких віднесено питання, що регулюються міжнародними договорами України, забезпечують дотримання і виконання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України, стежать за здійсненням прав, які випливають з таких договорів для України, і за виконанням іншими сторонами міжнародних договорів України їхніх зобов'язань [11]. При

цьому серед повноважень Держлікслужби в Положенні визначено, зокрема, повноваження щодо здійснення згідно з міжнародними договорами України взаємодії й обмін інформацією з відповідними міжнародними організаціями з питань здійснення контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [8]. Із чого слідує, що п. 2 вищенаведеного нормативно-правового акта після слів «Конституцією України» слід доповнити словами «міжнародними договорами України».

Що стосується суб'єктів, уповноважених здійснювати правове регулювання діяльності Держлікслужби, то їх перелік фактично наведено в п. 2 зазначеного Положення [8] і він може бути представлений наступним чином: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України. При цьому в даному контексті ще раз слід звернути увагу на приписи відносно того, що Держлікслужба в своїй діяльності керується «іншими актами законодавства». У даному випадку мову слід вести про акти такого центрального органу виконавчої влади як Міністерство охорони здоров'я України. Так, відповідно до п. 1 Положення Держлікслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра охорони здоров'я [8]. Більш того, слід відмітити, що згідно з приписами Схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442, діяльність Держлікслужби спрямовується та координується через Міністра охорони здоров'я [12].

Наступним змістовним елементом правового регулювання діяльності Держлікслужби є його мета. В дійсності мета правового регулювання спрямована на укріплення суспільних відносин, сприяти їх розвитку, оскільки найважливіший і безпосередній результат правового регулювання полягає завжди в правомірній поведінці громадян та органів публічної адміністрації [13]. Така мета, на нашу думку, може бути названа завдяки аналізу приписів п. 1 Положення, відповідно до яких Держлікслужба є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, у тому числі медичних імунобіологічних препаратів, медичної техніки і виробів медичного призначення, та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові [8]. Тобто в такому разі метою правового регулювання діяльності Держлікслужби й буде забезпечення ефективної реалізації покладеного на неї законодавством напрямку державної політики.

Висновки. Отже, правове регулювання діяльності Держлікслужби України є багатоаспектним процесом, у змісті якого слід назвати: сукупність правових актів, на підставі положень яких, з урахуванням їх юридичної сили, здійснюється регулюючий вплив на таку діяльність; суб'єктів, уповноважених приймати такі нормативно-правові акти, правовий статус яких і обумовлює таку юридичну силу; мету правового регулювання – забезпечення реалізації державної політики в сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, у тому числі медичних імунобіологічних препаратів, медичної техніки і виробів медичного призначення, та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові. З урахуванням чого під правовим регулюванням діяльності Держлікслужби слід розуміти процеси, пов'язані із прийняттям уповноваженими чинним національним законодавством суб'єктів нормативно-правових актів, на підставі положень яких здійснюються цілеспрямований регулюючий вплив на поведінку посадових осіб даного центрального органу виконавчої влади задля забезпечення реалізації Держлікслужбою визначеного законодавством напрямку державної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел.] К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
3. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Т. 5: П.–С. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2003. 736 с.
4. Великий енциклопедичний юридичний словник / [за ред. Ю.С. Шемшученка]. Київ: Юрид. думка, 2007. 992 с.
5. Черних Є.М. Об'єктивне і суб'єктивне право: теоретико-правові аспекти співвідношення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2008. 196 с.
6. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: моногр. Харків : Діса плюс, 2016. 688 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>.
7. Пчелін В. Б. Сутність нормативно-правового регулювання організації адміністративного судочинства України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Випуск 6. Том 2. С. 106-109.
8. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками : постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/647-2015-%D0%BF>.
9. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр.

енцикл., 1998. Т. 6: Т–Я. 2004. 768 с.

10. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

11. Про міжнародні договори України: закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.

12. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442. *Офіційний вісник України*. 2014. № 74. Ст. 2105.

13. Шестопалова Л. М Теорія права та держави : навчальний посібник-довідник. Київ, 2011. 256 с.

REFERENCES:

1. Zahal'na teoriya derzhavy i prava [The general theory of the state and law] : pidruchnyk dlya studentiv yurydychnykh vyshchykh navchal'nykh zakladiv / M.V. Tsvik, O.V. Petryshyn, L.V. Avramenko ta in.; Za red. M.V. Tsvika, O.V. Petryshyna. Kharkiv : Pravo, 2011. 584 s. [in Ukrainian].

2. Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] (z dod., dopov. ta SD) / [uklad. i holov. red. V.T. Busel.] K.; Irpin': VTF «Perun», 2009. 1736 s. [in Ukrainian].

3. Yurydychna entsyklopediya [Legal encyclopedia]: V 6 t. / Redkol.: YU.S. Shemshuchenko (holova redkol.) ta in. T. 5: P.–S. Kyiv: Vyd-vo «Yurydychna dumka», 2003. 736 s. [in Ukrainian].

4. Velykyy entsyklopedychnyy yurydychnyy slovnyk [Large encyclopedic legal dictionary] / [za red. YU.S. Shemshuchenka]. Kyiv: Yuryd. dumka, 2007. 992 s. [in Ukrainian].

5. Chernykh, YE. M. (2008). Ob'yektyvne i sub'yektyvne pravo: teoretyko-pravovi aspekty spivvidnoshennya [Objective and subjective law: theoretical and legal aspects of the relationship] : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01. Kyiv, 196 s. [in Ukrainian].

6. Dzhafarova, O.V. (2016). Dozvil'na diyal'nist' orhaniv publichnoyi administratsiyi v Ukrayini: pytannya teoriyi ta praktyky [Voluntary activity of public administration bodies in Ukraine: issues of theory and practice] : monohr. Kharkiv : Dysa plyus. 688 s. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>. [in Ukrainian].

7. Pchelin, V. B. (2017). Sutnist' normatyvno-pravovoho rehulyuvannya orhanizatsiyi administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny [The essence of normative and legal regulation of the organization of the administrative judiciary of Ukraine]. *Naukovyy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. Vypusk 6. Tom 2. S. 106-109. [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Derzhavnu sluzhbu Ukrayiny z likars'kykh zasobiv ta kontrolyu za narkotykamy (2015, August 12) [On the approval of the Regulations on the State Service of Ukraine for Medicinal Products and Drug Control] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny № 647. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/647-2015-%D0%BF>. [in Ukrainian].

9. Yurydychna entsyklopediya [Legal encyclopedia] : v 6 t. / Redkol.: YU.S. Shemshuchenko (holova redkol.) ta in. Kyiv : Ukr. entsykl., 1998. Т. 6: Т–Я. 2004. 768. [in Ukrainian].

10. Konstytutsiya Ukrayiny (1996, June 28) [The Constitution of Ukraine]: zakon Ukrayiny vid 28.06.1996 № 254к/96 VR. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 1996. № 30. St. 141. [in Ukrainian].

11. Pro mizhnarodni dohovory Ukrayiny (2004, June 29) [On International Agreements of Ukraine] : zakon Ukrayiny vid 29.06.2004 № 1906-IV. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. 2004. № 50. St. 540. [in Ukrainian].

12. Pro optymizatsiyu systemy tsentral'nykh orhaniv vykonavchoyi vlady (2014, September 10) [On optimization of the system of central executive bodies] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 10.09.2014 № 442. Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny. 2014. № 74. St. 2105. [in Ukrainian].

13. Shestopalova, L. M (2011). Teoriya prava ta derzhavy [Theory of law and the state] : navchal'nyy posibnyk-dovidnyk. Kyiv, 256 s. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 23.11.2022